

Begrippenkader kwalificatiestructuur mbo

Structuur van het kwalificatiedossier

Een kwalificatiedossier is het programma van eisen voor een mbo-opleiding. Ieder kwalificatiedossier bestaat uit vier delen.	
Deel A: Beeld beroepengroep	Deel A bevat een omschrijving van het beroep en verwante beroepen, de taken die bij het beroep horen en de eigenschappen die van belang zijn om het beroep goed uit te kunnen oefenen.
Deel B: Kwalificaties	In deel B zijn de diploma-eisen (de kwalificaties) op hoofdlijnen beschreven. Deze eisen geven weer wat de gediplomeerde moet kennen en kunnen als hij/zij op de arbeidsmarkt start.
Deel C: Uitwerking kwalificaties	In deel C zijn per kwalificatie zijn de kerntaken, werkprocessen in prestatie-indicatoren uitgewerkt en zijn de benodigde vakkennis, vaardigheden en competenties beschreven.
Deel D: Verantwoording	In dit deel wordt verantwoord hoe het kwalificatiedossier tot stand is gekomen en welke bronnen hiervoor zijn gebruikt. Ook de wijzigingen ten opzichte van het vorige kwalificatiedossier worden hier genoemd.

Kernbegrippen van de kwalificatiestructuur mbo

Beroeps(competentie)profielen

Een beroepscompetentieprofiel is een globale beschrijving van een beroep, zoals dat door iemand wordt uitgevoerd die al een aantal jaren werkervaring heeft. Een beroepscompetentieprofiel komt tot stand op initiatief van sociale partners. Eén of meerdere beroepscompetentieprofielen vormen de basis voor het ontwikkelen van een kwalificatiedossier.

Beroepengroep

Beroepengroep is de gemeenschappelijke benaming voor alle beroepsuitoefeningen (of kwalificaties) die in één kwalificatiedossier zijn opgenomen en uitgewerkt.

Branchevereisten

Binnen een branche vastgestelde eisen waaraan een gediplomeerde moet voldoen om het beroep te kunnen uitoefenen.

Centraal Register Beroepsopleidingen (CREBO)

Het [Centraal register beroepsopleidingen](#) (crebo) is een systematische verzameling van gegevens over erkende beroepsopleidingen en bijbehorende opleidings- en

exameninstellingen en kenniscentra. Dit register wordt jaarlijks vastgesteld. Elke kwalificatie heeft een unieke crebocode.

Certificeerbare eenheid

Een certificeerbare eenheid is een deel van de werkzaamheden in een bepaald beroep dat binnen een kwalificatiedossier apart wordt onderscheiden wanneer dat deel arbeidsmarktrelevantie heeft.

Competentie

Een competentie is een samenhangend geheel van kennis en inzicht, vaardigheden en houding. Of iemand over de gevraagde competenties beschikt wordt zichtbaar in gedrag. In de kwalificatiedossiers voor het mbo wordt gebruik gemaakt van een gestandaardiseerd model dat bestaat uit 25 verschillende competenties, het KBB-competentiemodel (powered by SHL).

Complexiteit

Complexiteit is één van de aspecten die het niveau van de kwalificatie bepalen. Het gaat er hierbij om in hoeverre iemand routinematige handelingen verricht of zelf procedures moet bedenken. Ook gaat het om de aard van de kennis en vaardigheden die het beroep vereisen.

Component

Componenten zijn verbijzonderingen en associaties van competenties. Elke competentie in het KBB-competentiemodel (powered by SHL) bestaat uit een aantal componenten. Deze componenten benoemen specifiek het gedrag dat bij het toepassen van een bepaalde competentie in een bepaalde context gevraagd wordt.

Diploma

Een diploma is een volgens de wet erkend document waarmee is aangetoond en vastgelegd dat de eigenaar een omschreven kwalificatie heeft behaald.

European Qualification Framework (EQF)

Het [EQF](#) beschrijft acht niveaus van leerresultaten in termen van kennis, vaardigheden en competenties. Het EQF is een referentiekader voor alle kwalificatieniveaus na het primair onderwijs. Met het EQF kunnen onderwijs- en opleidingskwalificaties van verschillende landen binnen Europa met elkaar vergeleken worden.

Format kwalificatiedossiers

Het [format](#) is de wettelijk vastgestelde vormgeving van de mbo-kwalificatiedossiers.

Generieke taal- en rekeneisen

Voor elke kwalificatie zijn in het kwalificatiedossier generieke taal en reken-eisen opgenomen. De generieke eisen voor Nederlands en rekenen gelden voor alle

kwalificaties op eenzelfde niveau. Bij kwalificaties op niveau 4 zijn ook generieke eisen voor Engels opgenomen.

Ingangstoets

Een ingangstoets wordt uitgevoerd wanneer kenniscentra nieuwe of vernieuwde elementen aan de kwalificatiestructuur willen toevoegen.

KBB-competentiemodel (powered by SHL)

Het [KBB-competentiemodel](#) kent 25 competenties die worden gebruikt bij de ontwikkeling van de kwalificatiedossiers. De inhoud van elke competentie wordt gespecificeerd door componenten.

Kenniscentrum

Nederland telt zeventien kenniscentra die ieder in één of meer sectoren de schakel vormen tussen bedrijfsleven en beroepsonderwijs. Door het ontwikkelen van kwalificatiedossiers en het regelen van voldoende leerbedrijven, zorgen zij ervoor dat onderwijs en beroepspraktijk op elkaar aansluiten.

Kerntaak

Een kerntaak is een belangrijk deel van de beroepsuitoefening en bestaat uit samenhangende werkprocessen, die kenmerkend zijn voor de beroepsuitoefening van een kwalificatie. Alle kerntaken samen beschrijven de essentie van de kwalificatie(s) in een kwalificatiedossier.

Kwalificatiestructuur mbo

De kwalificatiestructuur mbo is een landelijk stelsel van alle vastgestelde [mbo-kwalificatiedossiers](#).

Kwalificatie

In een kwalificatie is vastgesteld wat een gediplomeerde aan het eind van de mbo-opleiding moet kunnen en kennen als hij/zij op de arbeidsmarkt start. Een kwalificatie wordt ook wel 'diploma-eis' of 'uitstroom' genoemd.

Kwalificatiedossier

In een kwalificatiedossier worden op een gestandaardiseerde wijze één of meer kwalificaties beschreven.

Kwalificatieniveau

Een kwalificatieniveau is een aanduiding van het niveau van beroepsuitoefening, gebaseerd op de mate van verantwoordelijkheid en complexiteit. Het middelbaar beroepsonderwijs kent 4 niveaus.

Loopbaanperspectief

Het onderdeel loopbaanperspectief beschrijft welke gebruikelijke doorstroommogelijkheden er voor de gediplomeerde zijn zowel op de arbeidsmarkt als in het vervolgonderwijs.

Loopbaan en Burgerschap

Het document '[Kwalificatie-eisen loopbaan en burgerschap in het mbo](#)' beschrijft de diploma-eisen op het gebied van loopbaan en burgerschap. Deze diploma-eisen geven samen met de diploma-eisen uit het kwalificatiedossier aan wat er van een mbo-student verwacht wordt om het diploma te behalen.

Netherlands Qualification Framework (NLQF)

Het [Nederlands nationaal kwalificatiekader](#) is een systematische ordening van alle kwalificatieniveaus in Nederland, waaronder het mbo. Deze niveaubeschrijvingen worden gekoppeld aan het European Qualification Framework (EQF). Ieder mbo-diploma krijgt vanaf 2012 een NLQF aanduiding.

Ontwikkel- en onderhoudsagenda

In de ontwikkel- en onderhoudsagenda geven de betrokken partijen aan welke thema's voor de verdere ontwikkeling van het dossier van belang zijn.

Paritaire Commissie

Een paritaire commissie beroepsonderwijs bedrijfsleven is het structurele ontmoetingsplatform tussen het georganiseerde bedrijfsleven en het georganiseerde beroepsonderwijs. Samen maken zij afspraken over de inhoud van het mbo-onderwijs. De doelstelling van een paritaire commissie is overeenstemming te bereiken over de inhoud van kwalificatiedossiers. Paritaire commissies zijn verbonden aan één van de zeventien kenniscentra.

Prestatie-indicator

Een prestatie-indicator beschrijft hoe een beginnend beroepsbeoefenaar de competentie succesvol inzet, gebruik makend van vakkennis en vaardigheden, om het gewenste resultaat van een werkproces te realiseren.

Referentiekader taal en rekenen

Een [Kader](#) waarin de referentieniveaus voor Nederlands en rekenen/wiskunde per onderwijssector zijn aangegeven. Voor elk moment is in een doorlopende leerlijn aangegeven waaraan alle leerlingen op dat niveau moeten voldoen, de fundamentele niveaus (F). Zowel de beroep specifieke als generieke taal en rekeneisen in de kwalificatiedossiers worden aangeduid aan de hand van het referentiekader taal en rekenen.

Rol en Verantwoordelijkheden

Rol en verantwoordelijkheid zijn aspecten die het niveau van de kwalificatie bepalen. Het gaat daarbij om de mate waarin de beginnend beroepsbeoefenaar aanspreekbaar is op zijn eigen handelen en/of dat van anderen en welke rol hij daarbij heeft.

Toetsingskader

In het [Toetsingskader](#) staan de kwaliteitseisen die de basis zijn voor de toetsing van de dossiers bij ingangstoets en eindtoets. Het Toetsingskader wordt vastgesteld door het ministerie van OCW.

Vakkennis & vaardigheden

Vakkennis is het geheel van feiten, beginselen, theorieën en manieren van werken die nodig is voor de succesvolle uitvoering van een werkproces. Vaardigheden zijn het vermogen om die kennis toe te passen bij het uitvoeren van werkprocessen en oplossen van problemen.

Werkproces

Een werkproces is een afgebakend geheel van beroepshandelingen binnen een kerntaak. Het werkproces kent een begin en een eind, heeft een resultaat en wordt als kenmerkend herkend in de beroepspraktijk.

Wettelijke beroepsvereisten

In wet- en/of regelgeving vastgelegde eisen waaraan de beginnend beroepsbeoefenaar moet voldoen om de kwalificatie te behalen. De wettelijke beroepsvereisten worden bepaald door de vakdepartementen.